



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Compulerunt Deum peccata & sacrilegæ populi sui murmarationes, vt eosomnes deleret per serpentes ignitos, quos immisit. Quamuis dum ad eum per pœnitentiam recurrunt, eis contra morsus remedium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

no contraheret etenim in omni lege qui ius ad regnum habet Patris, filius est, & quod reddidit illi capere ad illud possidendum, hoc esse dicitur, quod ab ipso natus sit: *Sifilius & heredes.* Per naturam qua nascitur in terra, non naturaliter filius Dei, nec celestis, sed filius hominis & terrenus: unde ex hoc ius tantum habes ad bona terrena, & ad illa, quae patris sunt terrena: igitur ad bonorum celestium possessio, non & regni Dei consecutionem, natiuitas alia sequitur, per quam nascaris cum natura celestis, & filij Dei.

Ergo me, ait Dominus. Extra controuersiam est, quod filius habere non possit esse nobilitas & naturam, quam Pater à quo procreatus est. Esse enim potest Leo, nisi carius de hinc natus, nec equus, nisi de equo progenitus: oportet quod de terra nascatur, naturam habere non possit celestem, nec id quod de carne prodiret, esse potest habere spiritus, sed carnis: *Quid autem est ex carne caro est, & quod natus est ex spiritu, spiritus est.* Cui igitur hæc sit natiuitas per quam homo de parentibus ratione carnis & terrenis, per hanc habere non potest naturam spirituales & celestem: *Primus Adam de terra terrenus, qualis & terrenus, tales & terreni.* Necessaria ergo est alia natiuitas per quam nascaris ex spiritu Dei, filius Dei: & hæc ego natiuitatem intendo: *Ex aqua & spiritu S.* Imperator, Princeps Synagoga, hoc tibi sit manifestum nouum requirit mundum, nouos homines, nouam naturam natiuitate nouaque natura, ita ab hac terrena dissimilis, ac spiritalis differat à carnali. Hæc respa disputat Redemptor noster de fundamine Ecclesie sue, de hoc nouo Orbe cum non intolus, nouis legibus, & nouis hominibus. Domine, super quod noui hanc fundabis munitate in Cruce: *Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui erudit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Quemadmodum remedium, salutem vitam respiracionem, & omnem felicitatem eorum quos serpentes momorderant fundant in serpente erecto in lipite: sic & vitam spirituales, gratiam, virtutes, dona, & quidquid necessarium requiritur ad æternæ vitæ consequentiam, dependet à Cruce, & huic inicitur, in qua Christus erectus fuit. Et hoc summarium est ac nouum Theologicæ celestis fundamentum: hæc inquam est lectio fundamentalis, quam Christus proponit iis, qui in via cæli docentur accipere.

5. 3. *Compulerunt Deum peccata & sacrilega populi sui murmuraciones, ut eos omnes deleteret per serpentes ignitos, quos immisit. Quisuis dum ad eum per penitentiam recurrunt, eis contra morsu remedium seorsum prouideat.*

Complectitur ex prædictis hoc Euangelium admiranda mysteria. Ea tantummodo declarabo quæ S. Crucis spectant arcanum: illa quæ ita apposite Deus & Dominus noster à mille quingentis & pluribus annis delineauit in actu illo serpentis ænei, quæ ita singulari diuinoque spiritu Christus cum Nicodemo colloquio expendit. Omnis nota est historia scriptore Spiritu S. in lib. Num. Populus hic ingratitude maxima laborabat, cuius naturam oprime nouerat ille & experis fuerat, qui comparauit eum pullo equino feroci, & indomito: Qui plene saginatus non alias reddidit gratias, quam calcibus impetere eum à quo lauitis excipitur, *Incassatus est dilectus, & recalcitrauit.* Ita recalcitrauit postquam illi Deus aquam produxit de petra, suauem adeo ut mellis dulcedinem excederet: cibumque depluit manna de celo, Angelicæ manibus præparatum: nec enim pro tali beneficio gratias retulit contententes, sed insuper insolentissima contra Deum seditione pertinax recalcitrauit, vili faciens ferculum hoc sibi traditum, mille modis nauocabundus Manna detestatus: maculamque diuinæ potentie inuens sacrilegam: oblocutus: quod qui parcus adeo illi fuerat & auarus, modica vigeret potentia, quodque ipsum de Egypto educens, fraudibus seduxerat, vbi alia comederat, & cepas in satuitate. Tantam non fert Deus impudentiam. *Quamobrem misit Dominus in populum ignitos serpentes.* Vocatur ignis serpentes, vel accensis, vel propter colorem, videbatur enim esse flammæ ignis vehementioris: vel cuius magis assentior) ab effectu, nam mordendo ardens ita venenum infundebant, ut momento temporis sanguis ardentissima febre exstuerent, ideo Spiritus S. vocat hoc genus serpentis, peruersum, & ait quod inter homines crudeli quodam suore serperent, & opinor quod ore ignis scintillas euerterent: *Superuenit scua bestiarum ira, morsibus peruersorum: colubrorum exterminabatur.* Poena hæc culpæ correspondebat. Solet Deus (teste Spiritu veritatis) eo ipso punire, quo peccator illi offendit: *Per quæ quis peccat.*

33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

372
 Sap. II. 27. *tas, per hac & torquentur.* Illorum culpa detractio erat, erantque pessimi murmuratores, quos
 II. *Deus ipis serpentibus comparat mordacibus:*
 Cont. *Si mordax serpens in silentio, nihil eo minus habet,*
 ipe. *qui oculis & auribus.* Venenum linguæ serpenti-
 pena. *na detrahentis, ut ait D. Iacob ignis est consu-*
 Eccl. *mens, ignis est infernalis, ignis devorans homi-*
 10. 11. *nem, famam & delicias proximi: Ignis est in-*
 Iacob *flammas rotam naturam nostram, inflammata à*
 3. 8. *gehenna. Lingua murmuratoria serpens est ple-*
nus veneno mortifero: Inquietum malum, ple-
num veneno mortifero. Occidit enim honorem,
 famam, auctoritatem, bonumque nomen puellæ
 pudicæ, pietæ coniugatæ, Clerici devoti, Religiosi
 regulam observantis. Hæc quot hodie tales in
 mundo sunt! sunt etenim hæc tempestate homi-
 nes, quales describit David. *Aserunt linguas*
 Psal. *suas sicut serpentis, venenum aspidum sub labiis eo-*
 139. 4. *rum.* Venenum aspidum ignis est: quem nam-
 que mordet, reddit inquietum accenditque ve-
 hementissimè. Quantos ab aspidibus mortuos in-
 venimus? Quot honestæ personæ afflictæ ex
 tantis horum serpentum morsibus? Quot mulie-
 res optimæ desolatæ: Sacerdotes, Religiosi in-
 quieti: Iudices iusti, tenaces absorpti tristitia?
 Mittat Deus contra tales remedium: tales quip-
 pe videntur esse de quibus sermo divinus: *Qui-*
 Hier. *bis non est incensatio.* Non enim emendantur
 8. 17. *concionibus, nec corriguntur admonitionibus,*
 nec damno perterrentur, quod alit inferre se
 conspiciant. O si modo Deus tale deberet im-
 mittere supplicium, quale merentur, quot ignitos
 contra illos mitteret serpentes, atque per hoc fa-
 chy culpam agnoscentes, premiterent, sicut & illi:
 nam oculos quos culpa clauserat, pœna aperuit:
 unde se infuso purgatos dùm lugent fuisse suppli-
 cio, & extra spem omnem salutis, Deo dare ma-
 nus, atque ex toto corde ad eum se studenter con-
 vertere: nam nisi flagris cæli non corrigerentur.
 Psal. *Cum occideres eos, quarebant eum, & remorsaban-*
 77. 4. *tur, & disculo veniebant ad eum.* Proprium hoc
 seruis notatur: nec enim nisi fustibus emendan-
 tur. Ad Moysen recurrerunt humiles peccata sua
 confessi. *Venerunt ad Moysen, atque dixerunt: pec-*
 cavimus, quia locuti sumus contra Dominum, &
 re, ora ut tollas à nobis serpentes. Quam securum
 erat illis remedium, dum culpam suam pœnite-
 res agnoscerent, & quam citò scelerum Deus obli-
 viscit, ad unam quippe pectoris transiorem
 placatur: *Ipsè autem est misericors, & propitiùs, sicut*
 Dei *peccati aurum, & non disperdet eos:* Adverbium
 cordia. *illud autem quod est adverbium, magnam*
 habet emphasim, q. d. Quamvis illis nebulones

essent, & seditiosi: ipse autem misericors est, &
 tantum eorum attendit peccata, quo tunc peccati
 quantum suam misericordiam, ut peccati
 ignoscat. Non eris tu adeo diligens ut magis
 noscas legaliter peccata, & vera peccati
 tionem eorum indulgentiam, ac Deus tunc propi-
 tius futurus sit & misericordiam suam largi-
 ris: tanto etenim eius tenetur delectari, & con-
 doque non expectet te rogantem veniam, sed
 tantummodo hoc facere proponentem: *Dicit*
 Confitebor *adversum me iniquitatem meam Domi-*
 no, *& tu remisisti impietatem peccati tui.* Misere-
 os suum aperiente, & pro populo peccatore
 precante, veniam misericors Deus indulget
 toque damno remedium præstabit, eductum
 mum: quod tale sit, ut corporis mestrati lan-
 guoribus, & animæ ostendat incolorem.

S. 4. *Serpens anem habente Deo per Moysen*
aspice erectum in remedium mortuum igni-
torum serpentium virtute vinctum, quia
quia symbolum fuit Christi in Cruce exaltati.

F *Ac anem serpentem, & pœna cum per ignem*
quis percussus aspexerit eum, vultus autem
 vertit. Docet illud nos, Olearter, ex He-
 braeo legi: *Fecit tibi serpentem ignem sicut aspidem,*
 & pœna illum super lignum. Quod nunc
 duo significat. Primum: ut serpens & illum
 neum formaret non malle ovum scilicet, sed
 igne opere fulorio constaret; hoc accendit
 in fornacem iniuciendo tali succedat, hanc
 ut ignis esse videatur. Secundum: ut se pœna
 color ille flammeus adhaeret, quo fiet etiam
 serpentibus similis, qui vultus non corpore, &
 mordebant, quos vocaverat *ignis serpentem,*
 eleganter dixit: *Pœna pro signo.* Ut enim pœna
 idem Olearter serpens ille in se & per se, &
 dam virtutem non habebat lavandi, sed tunc
 mortalis erat illi quos serpentes ignis morde-
 rant, etenim dicit, quod Doctores docent
 brazi, natura aris accendi ita moribus à serpen-
 tibus contrariatur ut si quis à serpente pœna
 aspiciat igne flammeos, illico moribus
 colligo serpentem illum ex se remedium
 quaquâ fuisse sed nomen ex eo quod fuit
 Christi in Cruce exaltati. Quod enim
 Spiritus Dei quando hanc enatrans suffragan-
 lib-Sapientia tubiungit: *Qui enim exasperat*
 Qui à vero serpente mortum accepit, si
 sus serpentem intueretur pœna: *Non per*
 o, debet, sanabatur, imo potius hoc pœna
 tem accelerat, sed per se omnium salutem